

Utbildningsnämndens svenska sektion
Ann Holm-Dellringer (ann.holm-dellringer@hel.fi)
Utbildningsverket
PB 3000
00099 Helsingfors stad

CYGNAEUS DIREKTIONS UTLÅTANDE OM TVÅ FÖRSLAG TILL EN REVIDERING AV NÄTET AV DAGHEM OCH SKOLOR (SERVICENÄTET) I SÖDRA OMRÅDET I HELSINGFORS

1. Inledning och utlåtande

Utbildningsnämndens svenska sektion har 15.2.2016 begärt utlåtande om den i rubriken nämnda frågan. Direktionen vid Cygnaeus lågstadieskola har diskuterat frågan ingående. Föräldrarnas åsikter har inkommit bl.a. via den av Cygnaei Hem och Skola gjorda enkäten, vars resultat redovisas närmare i avsnitt 3. På direktionens möte 9.3.2016 var även linjedirektören Niclas Grönholm närvarande vid diskussionen. Direktionen framför som sitt utlåtande följande.

Alternativ 1 bör förkastas. Motiveringarna följer i avsnitt 3.

Alternativ 2 är bättre än alternativ 1, men bör förkastas eftersom två skolor (Cygnaeus och Kronohagen) försvinner som egna administrativa skolor, även om skolverksamhet för de lägre klasserna fortsätter i skolhusen.

Direktionen föreslår ett alternativ 3, som skiljer sig från alternativ 2 på två punkter: 1) alla skolor i distriktet blir kvar, men används effektivare och 2) frågan om en skola på Busholmen löskopplas. Även för detta förslag återfinns motiveringarna nedan i avsnitt 3.

2. Cygnaeus förslag (alternativ 3) och understödet bland lärare

Cygnaeus förslag är följande:

Upptagningsområdet för södra distriktet och inom distriktet kvarstår oförändrat. Det innebär bl.a. att eleverna från Brändö fortsättningsvis går i Norsen i åk 7-9. Det innebär också att barnen på Busholmen fortsättningsvis hör till Minervas upptagningsområde.

Kronohagen och Cygnaeus kvarstår båda som 1-6-skolor, men de fortsätter som enheter med gemensam administration, på tre verksamhetsställen. Åk 5-6 från Cygnaeus och Kronohagen placeras i Norsens skolhus, men kvarstår

administrativt under ett och samma rektorskap tillsammans med åk 1-4. Undervisningen i åk 5-6 sker för alla elever enligt den organisationsmodell som utvecklats och tillämpats i Cygnaeus i snart 15 år. I Cygnaeus och Kronohagens skolhus inhyses även förskolegrupper, dvs. årskurserna 0-4.

Områdesrektorskapet skulle även omfatta Minerva som hittills. Norsens administration och ledarskap kvarstår som förut, dock med det samarbete och de synergier som uppstår när 110-130 elever i åk 5-6 tillsammans med 5-6 klasslärare inhyses i skolhuset.

Frågan om en svensk skola på Busholmen frikopplas och avgörs skilt, på sina egna premisser. Ifall befolkningsunderlaget på Busholmen och Gräsviken inom rimlig tid beräknas räcka till kan en svensk enhet inrättas i det skolhus som ska byggas. Den svenska skolan får växa organiskt, i takt med elevunderlagets tillväxt, vilket är vanligt vid inrättandet av nya skolenheter. Olika alternativ att effektivt utnyttja den svenska enhetens utrymmen under övergångstiden utreds.

Cygnaeus samtliga lärare understöder förslaget. Det föredras framom både UBV:s alternativ 1 och sektionens alternativ 2. Lärarkåren och föräldrarna skulle naturligtvis allra helst se att inga förändringar görs för Cygnaeus lågstadieskolas del och att den fortsätter sin verksamhet som skola för åk 1-6. I och med de utmaningar som orsakas av potentiellt outnyttjade utrymmen i Norsen har direktionen nu ansett att en lösning där åk 5-6 är lokaliserade i Norsen är det för tillfället bästa alternativet ur hela det södra skolnätets synvinkel.

3. Motiveringar som talar emot alternativ 1 och för det nya förslaget (alternativ 3)

Allmänt

Cygnaeus är en traditionsrik, gammal skola som framgångsrikt och tryggt utbildat unga elever i Helsingfors i 106 år. Den har lyckats värva en lärarkår, där samtliga fast anställda lärare är behöriga, vilket inte är lätt i södra Finlands svenskspråkiga skolor. Cygnaeus är stadens största svenskspråkiga lågstadieskola. Skolan har konsekvent jobbat emot mobbning och för inkludering. Den så kallade Cygnaeusandan bland elever är stark. Resultaten från den färskaste trygghetsförfrågan (som görs årligen), delgavs direktionen på mötet 9.3.2016. Den visar att 99,2 % av eleverna känner att de aldrig upplever mobbning. 0,8 % (dvs. två elever) uppger att de upplever mobbning ibland. Ingen elev upplever mobbning ofta eller alltid.

Vi anser att skolan utgör ett viktigt och starkt svenskt rum, som inte får stängas.

Motiveringarna nedan är tematiskt grupperade. Samtliga motiveringar talar enligt direktionens förmenande emot sektionens alternativ 1, samtidigt som de

• talar för Cygnaeus alternativ 3. I vissa fall stöder motiveringarna även sektionens alternativ 2.

Motiveringarna är inte uppräknade i viktighetsordning.

En del av de motiveringar som uppräknas är resultatet av en enkät utförd av Cygnaei Hem och Skola rf. En sammanställning av enkäten ingår som bilaga 1 till detta utlåtande. Totalt 274 familjer med sammanlagt 497 barn i Cygnaeus lågstadieskola eller på daghem i Cygnaeus upptagningsområde svarade på enkäten. Endast en familj av 274, d.v.s. 3,6 promille (0,36 %), valde Busholmsskolan framom Cygnaeus. Även om Cygnaeus stängdes, skulle enbart fyra familjer (1,5 %) välja Busholmsskolan.

De fritt formulerade hälsningar till beslutsfattarna, som ca 180 personer av dem som svarat på enkäten inkom med, finns i bilaga 2.

a. Demokratiaspekten

Beslut som tas i allmänna svenska ärenden, ska generellt tas så de gagnar flertalet av de svenskspråkiga som berörs. UBV:s alternativ 1 gagnar endast ett fåtal, dvs. de svenskspråkiga som bor eller bosätter sig på Busholmen och i Gräsviken. Busholmsskolan upplevs inte som attraktiv av familjerna i Cygnaeus upptagningsområde. De är långt flera än de berörda på Busholmen, både nu och inom överskådlig framtid.

Både sektionens alternativ 2 och Cygnaeus alternativ 3 gagnar flera familjer med barn i svensk skola än alternativ 1.

b. Språkaspekten

Det är oerhört kortsiktigt och ogenomtänkt att som UBV föreslår i alternativ 1 stänga ett starkt svenskt rum. En av motiveringarna har uppgetts vara att det finska skolväsendet behöver en svensk elevgrupp in i sin skolbyggnad för att de ska inleda sin språkbadsundervisning (den föreslagna nordiska/tvåspråkiga linjen). Ca 80 % av eleverna i skolhuset kommer att gå i den finska skolan. Språkbadslinjen räknar med att utnyttja även den svenska linjens lärare. Dessa (enligt alternativ 1 skulle de utgöra hälften av Cygnaeus nuvarande lärarkår) saknar dock utbildning eller kompetens som språkbadslärare.

Enligt stadens egen statistik är över 60 % av barnen i de svenska skolorna i staden tvåspråkiga (61 % år 2013). I Cygnaeus läser under innevarande läsår 56 % av eleverna i åk 3-6 modersmålsinriktad finska, medan 41 % läser nybörjarfinska. Enligt den ovan nämnda enkäten kan 31 % tänka sig att sätta barnen i finsk skola ifall Cygnaeus stängs. Detta måste tas på allvar. Detta

innebär att om Cygnaeus upphör existera som svensk skola och blir en finskspråkig skola, så kommer åtminstone ett tiotal av familjerna att välja den eller en annan av områdets finska närsolor. Trenden förstärks säkert av osäkerheten för familjerna kring vilken skola man får plats i (Busholmen eller Norsen). Utgående från enkätresultaten kommer familjer att i högre grad välja den finska sidan från början. Detta kan ha förödande effekter på det svenska i södra Helsingfors på sikt. Om detta är en önskvärd utveckling eller inte, måste beslutsfattarna ta ställning till. Direktionen tycker inte det.

Direktionen har vidtalat professorn i nordiska språk vid Tammerfors universitet, Mona Forsskåhl, som framför följande: *"Skolor är väldigt viktiga för att utveckla ett gott språk. I dagens samhälle finns det inte många chanser till att använda svenska, och det finns inte heller stöd för svenskan på andra håll än i svenska rum. Vi har ett språk som är hotat och för att svenskan skall bli ett starkt språk hos barnen behövs enspråkigt svenska skolor som erbjuder de bredaste möjligheterna att utveckla språket för olika ändamål. Vi har inte råd att lägga ned starka svenska rum, såsom Cygnaeus lågstadieskola."*

Ur ett svenskspråkigt perspektiv är UBV:s alternativ 1 destruktivt. Både sektionens alternativ 2 och Cygnaeus alternativ 3 är mycket bättre.

c. Demografi-/stadsplaneringsaspekten

Den generella trenden i Finland motsvarar den globala (se t.ex. HS 15.3.2016) och betyder att befolkningen urbaniseras och söker sig till tillväxtcentra. För Helsingfors del utgår man enligt Faktacentralen från att mängden barn i skolåldern ökar, eftersom utflyttningen av barnfamiljer från staden minskat. Antalet småbarn har vuxit märkbart de senaste åren, men ökningen förutspås avstanna under innevarande årtionde och fortsätta först på 2020-talet. Däremot har antalet grundskolebarn börjat växa.¹

Helsingfors svenskspråkiga befolkning beräknas år 2025 vara nästan 38 000 (dvs. 1 400 fler än idag) och år 2050 ca 42 400 dvs. ca 6 500 personer fler än idag. De svenskspråkigas antal förutspås växa i synnerhet i södra och sydöstra stordistriktet. Antalet svenskspråkiga barn väntas växa i synnerhet i södra, västra och mellersta distriktet. (se Faktacentralens ovan nämnda rapport, fotnot 1).

Antalet skolbarn i svenska skolor i staden fluktuerar lite på 2-5 års perspektiv, men i ett längre perspektiv är tillväxten ett faktum.

¹ (Se Pekka Vuori & Seppo Laakso: "Helsingin ja Helsingin seudun väestöennuste 2015-2050". Helsingfors stad, Faktacentralens publikation nr 33/2015, http://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/15_10_05_Tilastoja_33_Vuori_Laakso.pdf)

Med antagandet att tillväxten sker lineärt innebär detta en populationstillväxt på i medeltal 290 svenskspråkiga personer per år. Med de ytterligare antagandena att hälften av tillväxten består av skolbarn och att barnantalet delas jämnt mellan de fyra skoldistrikten innebär det ca 36 nya barn per skoldistrikt per år. Det skulle innebära 324 nya svenska skolbarn under perioden 2015-2024. Det går rätt väl i linje med UBV:s eget beredningsmaterial från 29.6.2015. Enligt den beredningen kommer antalet skolbarn i de södra stadsdelarna att öka under åren 2015-2024 med 3 603 barn, varav 292 uppskattas vara svenskspråkigt registrerade (8 %).

Befolkningsprognoserna beaktar inte Ärtholmen. Enligt tillbudsstående information planeras området för 6 000 invånare. Byggandet börjar ca 2020 och bostadsområdet ska stå helt klart 2030. De kommande svenska barnen är inte beräknade någonstans. På området planeras åtminstone ett finskt dagis och en 0-2 skola, "mutta suunnitelmat eläivät koko ajan..." Tidigare har det optimistiskt uppskattats komma 10 000 invånare till Ärtholmen och att de första bostäderna skulle stå färdiga redan 2021. Byggandet av Ärtholmen kommer hur som helst att påverka behovet även av skolor i södra distriktet.

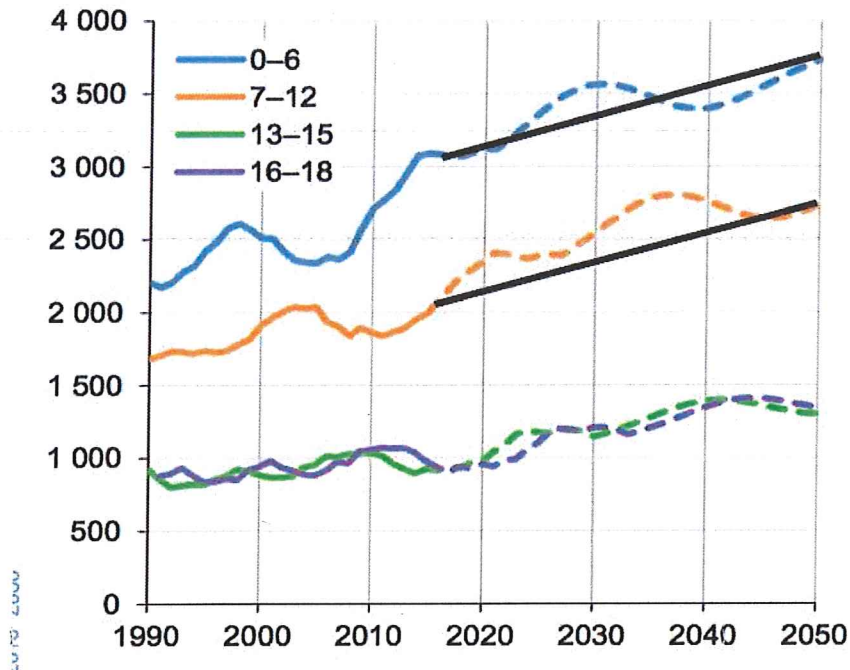
Faktacentralen konstaterar själv att osäkerheten i befolkningsprognoserna är störst för de områden där det planeras omfattande bostadsbyggande, såsom Kronbergsstranden, Busholmen och Fiskhamnen.

Bilden på följande sida är tagen ur Faktacentralens rapport (se fotnot 1) och visar den verkliga svenska barn- och ungdomsutvecklingen åren 1990-2015 samt en prognos för åren 2016-2050. Ur bilden ser man att i ett kort tidsperspektiv (perioder på några år) har det skett och förväntas det ske små fluktuationer, dvs. ibland går barnantalet upp några år för att sedan gå ner igen några år. På det hela taget och i ett längre perspektiv har utvecklingen varit och är fortfarande den, att antalet svenskspråkiga barn och ungdomar i Helsingfors ökar.

Ett tidsperspektiv och en prognos på några år räcker förstås för t.ex. budgetering av löpande verksamhet, som görs för ett budgetår i sänder. Större beslut, som att stänga eller öppna skolor, måste naturligtvis beakta progoser på längre sikt och situationen ur ett längre tidsperspektiv. Man måste både se bakåt och framåt.

Kuvio 30. Ruotsinkielisten lasten ja nuorten määrä Helsingissä 1.1.1990–2015 sekä ennuste 2016–2050

Figur 30. Antal svenskspråkiga barn och unga i Helsingfors 1.1.1990–2015, samt prognos för 2016–2050

Direktionen anser att UBV tittar för mycket på det korta perspektivet och använder siffror i underkant. Det betyder att UBV fokuserar onödigt mycket på att barnantalet eventuellt sjunker tillfälligt i några år. I det långa perspektivet är det uppenbart, att all kapacitet vi nu har kommer att behövas. Bilden ovan (baserad på bild 30 i Faktacentralens rapport, med den lineära trenden tillagd som svarta linjer) visar att det inte är förnuftigt att stänga en svensk skola i staden eller byta ut den mot en med mindre kapacitet.

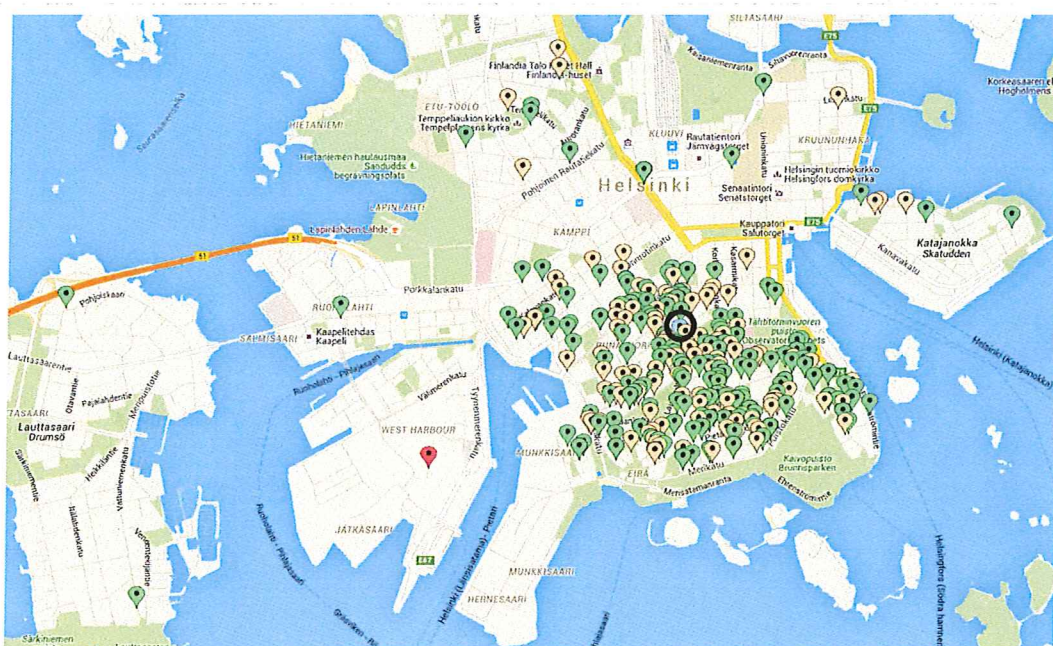
En grundläggande princip för all kommunal eller annan planering bör vara att tillhandahålla ett utbud som motsvarar efterfrågan. För skolor betyder detta att skolor ska finnas där eleverna finns. I synnerhet för lågstadiel elever i åldern 6-11 år är det viktigt att skolan ligger nära och skolvägen är så trygg som möjligt.

Ur ett vidare samhällsekonomiskt perspektiv är det också viktigt att skolan ligger skäligt nära vägen till arbetet för föräldrarna, som oftast följer sina barn till skolan de två första klasserna.

Cygnaeus ligger välplacerad mitt i sitt upptagningsområde. Orsaken är delvis den, att familjer som vill välja svensk skola för sina barn tenderar att flytta in i områden där det finns en svensk skola. Det finskspråkiga skolnätet är så

mycket tätare, att samma effekt inte kan skönjas bland familjer med barn i finskspråkig skola.

På bilden nedan finns utmärkta hemmen för över 95 % av barnen i Cygnaeus upptagningsområde, både familjer med elever i Cygnaeus (164 familjer sammanlagt) och familjer med kommande svenska skolbarn i svenska och finska daghem inom området (110 familjer). Sammanlagt representerar de inprickade familjerna 497 barn i åldern 2-11.² De gröna flaggorna representerar familjer med barn i Cygnaeus, de beige flaggorna visar de kommande Cygnaeusfamiljerna. Den röda flaggan utvisar Busholmsskolans planerade plats. Cygnaeus har inringats med svart.

Det är lätt att se hur centralt Cygnaeus ligger och hur lång vägen till den planerade skolan på Busholmen är. Det är också lätt att se hur Busholmen ligger i en återvändsgränd trafikmässigt.

Om man stänger en svensk skola, som utgör det svenska hjärtat i en färdigbyggd, etablerad stadsdel i landets huvudstad, går mycket förlorat. Det fås aldrig igen.

² Adressuppgifterna har givits av de familjer som besvarat Cygnaei Hem och Skola rf:s enkät.

d. Trafikaspekten

Skolläkaren för Cygnaeus och Norsen, Leena Böstman, har i 8.2.2016 till direktionen på eget initiativ kommenterat trafikfrågan på Busholmen så här: *"Det kan verka lockande, när man ser på kartan över Helsingfors, att planera en skola för södra distriktet på Busholmen. Då tar man inte i beaktande trafikförhållandena på området. Trafiken vid Sandvikstranden och södra ändan av Mechelingatan, samt på vägarna västerut mot ring ettan, är väldigt livlig både på morgonen och på eftermiddagen. Detta beror på den på Busholmen liggande Västra hamnen, där både passagerar- och varutransporter åker in och ut. Det är fullkomligt omöjligt att sätta ett barn i ålder under 15 år att ta sig till skolan ensam i den trakten."*

Det är beslutat att terminalen på Busholmen ska byggas ut 2017 för att den ska kunna betjäna den ökande mängden passagerare och godstrafik.³

Kollektivtrafiken från området där familjerna till barn i Cygnaeus bor till Busholmen existerar i praktiken inte. Spårvagnslinjen 6 som för närvarande går längs Bulevarden kommer att flyttas att gå från Busholmen till Kampen. Alla kollektivtrafikförbindelser från centrum/södra Helsingfors till Busholmen kommer i framtiden att gå från Kampen. En överföring av hälften av barnen från nuvarande Cygnaeus till Busholmen skulle skapa ökat tryck på privatbilismen, i och med att föräldrar i brist på bättre alternativ skulle vara tvungna att skjutsa barnen till skolan på Busholmen.⁴

Skolvägen för barn på Busholmen och i Gräsviken till Minerva är mycket tryggare. Spårvagn 8 tar dem nästan från dörr till dörr.

Trafikaspekten talar emot alternativ 1 och för både alternativ 2 och 3.

e. Elevunderlaget, de prognoser som använts och överinskrivningsprocenten

Elevunderlaget

Om UBV:s alternativ 1 genomförs är det ett faktum (även enligt UBV:s föredragning och linjedirektör Grönholms beredning) att åtminstone hälften (minst 120) av eleverna i Cygnaeus skulle hänvisas till Busholmen. Högst hälften av eleverna ryms i Norsen. Uptagningsområdet skulle vara gemensamt. Eftersom Norsen är södra distriktets enda högstadium, måste eleverna i åk 7-9 prioriteras. Ju flera år som går, desto färre av eleverna som annars skulle gå i Cygnaeus ryms in i Norsen.

³ (<http://www.hel.fi/www/uutiset/fi/helsinki/lansisataman-uusi-terminaali>)

⁴ Enligt arkitektmaterialet för Busholmsskolan planeras dock ingen vändplats för bilar på tomten. Skolan är m.a.o. planerad så att man inte skall kunna köra sina barn till den.

Urvalskriterierna för vem som skulle anvisas plats i Norsen och vem på Busholmen saknas. Enligt linjedirektören skulle kriterierna fastställas vid behov årligen av svenska sektionen. Både sektionen och rektor i Norsen skulle sannolikt utsättas för många årliga förfrågningar och påverkningsförsök av orolia föräldrar. En familj bosatt i Ulrikasborg eller Rödbergen som vill sätta barnen i svenskspråkig skola, skulle ända in i det sista leva i ovisshet om i vilken skola deras barn anvisas plats.

Resultaten från enkäten gjord av Hem och Skola var entydigt: bara 1,5 % av 274 familjer med sammanlagt nästan 500 barn som bor i ett kluster runt Cygnaeus vill eller har beredskap att flytta sitt barn till skola på Busholmen ifall Cygnaeus skulle stängas.

I sin föredragning verkar UBV utgå ifrån att elevantalet i Cygnaeus skulle minska om en svensk linje byggs på Busholmen. Detta får inte stöd av resultaten från Hem och Skolas enkät. Det finns åtminstone 110 familjer med ca 250 barn under skolåldern inom Cygnaeus upptagningsområde, som bor i bostäder i ett kluster runt Cygnaeus. Det har inte framkommit någonting som stöder antagandet att de skulle flytta därifrån till Busholmen om Cygnaeus finns kvar. Antagandet får inte heller stöd av Faktacentralens prognoser. Prognoserna stöder endast den rådande trenden, som under årtal varit att antalet barn och barn i svenskspråkig skola ökar i det södra distriktet. De nya bostadsområden som byggs förstärker trenden.

Ifall åk 5-6 från Kronohagen och Cygnaeus placeras i Norsen, kommer elevantalet i skolan att överskrida 600 senast 2024 (se bilaga 3). Det kan alltså i framtiden bli nödvändigt att överföra Brändö till östra distriktet, för att bereda plats i Norsen. Men det kan göras om 4-5 år, när man vet hur befolkningsutvecklingen på Busholmen och Ärtholmen kommer igång. Åk 7-9 på Brändö är ca 60-70 elever, beroende på vilket år man räknar med.

I längden kan det dessutom bli aktuellt att flytta tillbaka åk 5-6 in i Cygnaeus, t.ex. om förskolan får utrymmen någon annanstans. Det är fullmöjligt att det blir lediga finska utrymmen, som det för närvarande håller på att ske på Drumsö, där den svenska skolan får överta hela skolbyggnaden som den finska linjen förfogat över. I södra stadsdelarna kan detta t.ex. ske när det byggs finsk skola på Ärtholmen.

Överinskrivningen och prognoserna

I UBV:s föredragning utgår man ifrån en försiktig överinskrivning på bara 4 %. Den är mycket lägre än vad den verkliga inskrivningsprocenten varit åtminstone under de senaste tio åren. I alla svenska skolor har den enligt

utbildningsstyrelsens uppgifter varit i medeltal 10 % åtminstone under de senaste 8 åren.⁵ Som ett exempel kan nämnas att de svenskspråkiga 6-åringarna i Cygnaeus upptagningsområde år 2015 varit 39 stycken enligt befolkningsregistret. Denna årskull började skolan i åk 1 år 2016. Då började 45 stycken elever i skolans åk 1, dvs. överinskrivningen var 15 %.

Enligt uppgift från UBV gör tjänstemännen på svenska sidan ingen efterhandskontroll för att granska om deras uppskattning överensstämmer med det verkliga utfallet. 4 % är ett konservativt estimat, som saknar verklighetsförankring.

Även linjedirektören Grönholm har medgivit att UBV:s prognoser visat fel och att de under åren visat för liten elevökning. Direktionen har gjort egna beräkningar av elevutvecklingen utgående från samma siffror som UBV säger sig använda, dvs. skolornas verkliga elevantal idag och Faktacentralens elevprognos. Direktionen har utgått ifrån en överinskrivning på 10 % eftersom den enligt direktionens uppfattning motsvarar ett medeltal av den förverkligade överinskrivningen.

Enligt direktionens beräkningar är elevantalet år 2025 i södra områdets skolor 27 % högre än i UBV:s beräkningar i föredragningen. Enligt direktionen beror den stora skillnaden i beräkningarna på en för låg överinskrivningsprocent och att UBV inte räknar med Faktacentralens långsiktiga prognoser över befolkningsökningen i området.

Direktionen har gjort beräkningar och jämförelser med UBV:s motsvarande beräkningar och de finns som bilaga 3 till detta utlåtande.

Ett annat exempel som visar på tidigare fel i stadens prognoser, är den prognos som staden gjorde år 2007 över hur många svenskspråkiga barn i åldern 0-6 som skulle finnas i södra distriktet år 2015. Prognosen förutspådde 851 barn. När barnen räknades år 2015 var de 1 133 till antalet. De överskred alltså prognosen med 33 %, vilket tabellerna nedan utvisar.

Liitetaulukko 8. Ruotsinkielinen väestö iän mukaan suurpiireittäin 1.1.2006 ja ennuste vuosille 2007–2016
Tabellbilaga 8. Antalet svenskspråkiga 1.1.2006 samt prognos för 2007–2016

Vuosi	Yht.	0-6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-34	35-49	50-64	65-74	75+
Helsinki											
2006	34774	2379	1932	1013	915	3067	5092	5437	7033	3301	4605
2007	34563	2337	1890	1003	955	3072	5092	5422	6892	3408	4492
2008	34352	2327	1811	1019	976	3055	5176	5355	6791	3442	4401
2009	34143	2298	1766	994	1030	3025	5272	5259	6686	3529	4284
2010	33941	2297	1694	996	1020	3032	5332	5230	6492	3666	4183
2011	33756	2271	1681	957	1037	2985	5386	5264	6221	3872	4082
2012	33585	2268	1702	881	1011	2997	5447	5270	5927	4116	3966
2013	33430	2255	1703	839	1013	3054	5449	5256	5710	4273	3877
2014	33286	2282	1696	800	974	3117	5471	5196	5566	4346	3838
2015	33151	2314	1671	831	898	3178	5434	5196	5498	4341	3791
2016	33026	2350	1668	803	854	3164	5499	5140	5465	4344	3738

1. Eteläinen suurpiiri

2006	12412	870	616	319	305	1285	2327	1831	2416	999	1444
2007	12341	868	599	299	330	1274	2331	1842	2322	1084	1393
2008	12272	866	565	322	320	1255	2377	1831	2271	1126	1338
2009	12206	867	552	306	345	1246	2382	1820	2220	1179	1289
2010	12147	869	531	313	323	1283	2382	1813	2158	1244	1233
2011	12100	856	537	290	348	1286	2354	1868	2037	1341	1184
2012	12066	857	544	276	332	1285	2380	1874	1947	1433	1138
2013	12045	839	570	253	339	1316	2371	1891	1844	1523	1099
2014	12024	845	568	243	314	1360	2377	1879	1804	1552	1082
2015	12012	851	572	246	300	1402	2343	1901	1774	1561	1063
2016	11988	858	572	248	275	1373	2395	1890	1757	1557	1063

Prognos 2006-2016:

0-6 åringar: -1%

7-12 åringar: -7%

13-15 åringar: -22%

Liitetaulukko 8. Helsingin ruotsinkielinen väestö ikäryhmittäin ja peruspiireittäin 1.1.2015 ja ennuste 1.1.2016–2025

Vuosi	Yht.	0	1-2	3-5	6	7-8	9-11	12-14	15-17	18-24	25-49	50-64	65-74	75-84	85+	0-6	7-15	65+
Helsinki																		
2015	35 845	481	948	1 260	400	721	976	911	925	3 938	11 394	5 434	4 433	2 545	1 479	3 089	2 921	8 457
2016	35 915	487	930	1 251	415	778	986	943	893	3 890	11 473	5 399	4 452	2 528	1 483	3 084	2 904	8 463
2017	36 000	495	888	1 279	412	806	1 051	928	931	3 804	11 615	5 368	4 322	2 657	1 449	3 071	3 109	8 428
2018	36 100	502	900	1 277	391	817	1 099	965	918	3 783	11 730	5 312	4 282	2 703	1 442	3 089	3 182	8 427
2019	36 217	511	914	1 265	407	793	1 172	975	950	3 662	11 901	5 248	4 193	2 810	1 416	3 097	3 258	8 419
2020	36 349	520	930	1 229	439	788	1 196	1 040	934	3 583	12 139	5 136	4 082	2 947	1 396	3 118	3 333	8 435
2021	36 499	531	949	1 249	389	836	1 186	1 088	972	3 506	12 295	5 055	3 904	3 156	1 382	3 119	3 448	8 442
2022	36 663	541	970	1 274	395	819	1 178	1 161	982	3 469	12 421	5 025	3 676	3 388	1 365	3 178	3 486	8 430
2023	36 841	551	990	1 299	403	774	1 205	1 165	1 047	3 460	12 537	4 993	3 487	3 549	1 362	3 243	3 538	8 398
2024	37 030	558	1 010	1 329	410	788	1 204	1 175	1 095	3 511	12 634	4 922	3 370	3 619	1 406	3 306	3 553	8 395
2025	37 229	565	1 027	1 359	419	803	1 192	1 167	1 168	3 526	12 740	4 883	3 298	3 634	1 448	3 370	3 562	8 380

1 Eteläinen suurpiiri ..0-6 åringarna år 2015 i Södra var 1133 till antalet, +33% över estimatet på 851!

2015	12 883	207	345	445	136	238	334	290	277	1 411	4 647	1 807	1 611	730	415	1 133	944	2 756
2016	12 954	200	354	438	144	261	335	291	273	1 383	4 715	1 787	1 611	763	399	1 136	979	2 774
2017	13 040	204	353	437	141	269	369	287	286	1 366	4 773	1 805	1 507	852	390	1 136	1 023	2 749
2018	13 355	213	357	463	131	275	365	326	292	1 466	4 907	1 805	1 489	880	387	1 163	1 062	2 756
2019	13 481	218	367	466	140	263	396	328	302	1 471	4 978	1 768	1 453	930	382	1 191	1 092	2 765
2020	13 552	220	374	468	143	260	401	362	298	1 412	5 058	1 744	1 423	986	373	1 205	1 117	2 782
2021	13 610	224	378	467	147	272	396	357	336	1 396	5 123	1 724	1 351	1 077	363	1 216	1 157	2 791
2022	13 672	228	384	477	140	278	390	356	335	1 411	5 129	1 724	1 273	1 158	358	1 229	1 159	2 790
2023	13 763	232	392	487	144	275	391	360	370	1 403	5 181	1 705	1 189	1 237	364	1 256	1 185	2 790
2024	13 842	233	400	497	148	273	405	385	364	1 436	5 211	1 684	1 155	1 267	384	1 277	1 191	2 806
2025	13 930	236	405	507	152	281	406	382	394	1 434	5 261	1 662	1 137	1 277	399	1 299	1 201	2 813

Som Faktacentralen konstaterar och statistiker känner till är prognoser osäkrare ju mindre grupper och ju mindre områden man behandlar. En befolkningsprognos för hela staden är med andra ord tillförlitligare än en prognos för ett enskilt område.

När man kombinerar stadens områdesvisa prognoser med den generella tillväxttrenden och trenden att svenskspråkiga gärna bosätter sig i södra och centrala Helsingfors samt generellt längs kusten även i städerna, kan man nog påstå att dessa kombinerat med erfarenheterna av stadens prognoser inte stöder alternativ 1 utan snarare alternativ 2 och 3.

f. Brister i UBV:s kapacitetsberäkningar och kommentarer till elevberäkningarna

Cygnaeus och Norsens kapacitet och utnyttjande av den

I UBV:s föredragning jämnställs det utrymme ett förskolebarn behöver med en skolelev. Det motsvarar dock inte verkligheten. På barnen i förskola tillämpas lagen och förordningen om barndagvård, vilket innebär att barnen enligt stadens rekommendationer ska ha 8m² per barn till sitt förfogande. Det innebär för förskolegrupper som placeras i skolhus att barnen ska ha ett eget rum med 6 m²/barn samt därutöver 2 m²/barn genom utrymmen i gemensamt bruk (gymnastik- och matsal etc). För att ge ett exempel: när stadens specialplanerare 26.1.2016 besökte Cygnaeus för att ta ställning till om två förskolegrupper kan placeras i skolbyggnaden inkommande läsår (2016-17) konstaterades att förskolegrupperna behöver till sitt exklusiva förfogande två normalstora klassrum plus ett annat rum (som tidigare använts av eftis).

UBV har inte beaktat förskolebarnen på rätt sätt i kapacitets- och elevberäkningarna. Detta måste rättas till, så att beslut kan tas på rätt premisser. Om beredningen vid svenska linjen skulle beakta vad förskolan verkligen behöver för utrymme, så skulle minimikapaciteterna i skolhusen i åtminstone Cygnaeus och Minerva vara lägre.

UBV tycks i sin beredning för sektionens alternativ 2 dessutom ha utgått ifrån att bara en förskolegrupp skulle inhysas i Cygnaeus även efter att åk 5-6 flyttats till Norsens hus. Detta är ologiskt. Läsåret 2016-17 kommer det att finnas ca 40 förskolebarn i Cygnaeus, trots att åk 5-6 ännu finns i skolhuset. Det kommer sammanlagt att finnas ca 316 elever i skolhuset (minimikapaciteten är 224 skolelever, ej beaktat förskolebarnens större utrymmeskrav).

Det finns naturligtvis ingen orsak att minska antalet förskolegrupper i Cygnaeus efter att åk 5-6 flyttats ut och det finns mera plats för förskolan. När de ca 80 eleverna i åk 5-6 flyttar, minskar elevmängden till 236 elever, för att därefter igen växa med de större årskullarna.

Direktionen har gjort nedanstående två tabeller baserat på uträkningarna över det kommande elevantalet i Cygnaeus, som skola för 0-4. Den är baserad på verkligt elevantal och Faktacentralens elevprognos samt premissen att överinskrivningen i åk 1 är 10 % (vilket den i medeltal åtminstone varit de senaste åtta åren, se fotnot 5). Den understa raden i båda tabellerna har beräknats utgående från det faktum att ett förskolebarn behöver 10 % mera utrymme än en skolelev. I verkligheten behöver de mera än ett tillägg på 10 %.

Tabell 1

Cygnaeus	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2040
Elevantal åk 0-4 inkl. 2 förskolegrupper	225	234	228	235	245	253	262	270	276	283	308	359
fylln.grad av min.kap (224)	100%	104%	102%	105%	109%	113%	117%	121%	123%	126%	138%	160%
fylln.grad av min.kap inkl. 0-kl. +10% behov	102%	106%	104%	107%	112%	115%	119%	123%	126%	129%	140%	163%

Den första tabellen (Tabell 1) utgår ifrån att två förskolegrupper inhyses i Cygnaeus efter att åk 5-6 flyttar ut. Den understa raden visar hur många procent av minimikapaciteten fyllnadsgraden är i Cygnaeus, med de försiktiga premisser som ovan beskrivits. Den mellersta raden beskriver fyllnadsgraden om man jämför ett förskolebarns och en skolelevs utrymmesbehov, dvs. om man inte beaktar förskolebarnens större behov per barn.

Tabell 2

Cygnaeus	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2040
Elevantal åk 0-4 inkl. 1 förskolegrupp fr. 2018	225	234	205	211	221	229	237	244	249	256	279	335
fylln.grad av min.kap (224)	100%	104%	92%	94%	99%	102%	106%	109%	111%	114%	125%	150%
fylln.grad av min.kap inkl. 0-kl. +10% behov	102%	106%	93%	95%	100%	103%	107%	110%	112%	115%	126%	152%

Den andra tabellen (Tabell 2) är gjord som en jämförelse med tabellen i UBV:s egen beredning och då utgår ifrån att bara en förskolegrupp inhyses i Cygnaeus från läsåret 2018-19. Tabellens lägsta rad visar på motsvarande sätt som den föregående tabellen hur många procent av minimikapaciteten fyllnadsgraden är i Cygnaeus, med de försiktiga premisser som ovan beskrivits. Även i denna tabell beskriver mellersta raden fyllnadsgraden om man jämför ett förskolebarns och en skolelevs utrymmesbehov.

Ifall två förskolegrupper inhyses i Cygnaeus kommer fyllnadsgraden att överskrida minimikapaciteten varje år. Ifall endast en förskolegrupp finns i Cygnaeus fr.o.m. 2018, kommer fyllnadsgraden under två år (2018-19) att underskrida minimikapaciteten. Från år 2020 är fyllnadsgraden över 100 %.

Cygnaeus kommer alltså inte att ha någon nämnvärd outnyttjad kapacitet i det föreslagna alternativ 3.

Eleverna i åk 7-9 kommer under de kommande fem åren (2017-2021) att uppgå till ca 350-450 elever (se UBV:s tabell i beredningsmaterialet 30.9.2015).

Med tillägget från Cygnaeus och Kronohagens åk 5 och 6 (dvs. enligt Cygnaeus alternativ 3) kommer minimikapaciteten att överskridas redan år 2021 (se bilden nedan). Det faktum att Norsen under några års tid skulle ha lite överloppsplatser, beror på en tillfällig svacka i antalet högstadiet barn i staden. Den syns bra på den Faktacentralens bild som intagits under punkt 3.c. Bilden

visar också att nedgången är tillfällig, medan den totala trenden är att eleverna ökat och fortsätter öka under 2020-talet.

Norsen 5-9 Cyg + Krl	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2040
<u>Elevantal</u>	448	490	512	539	572	590	604	625	666	753	863
<u>% av minikap (553)</u>	81%	89%	93%	97%	103%	107%	109%	113%	120%	136%	156%

Minervas kapacitet och utnyttjande av den

Enligt UBV:s beredning är Minervas minimikapacitet redan nu 204 elever och kvarstår på denna nivå, trots att skolhuset kommer att renoveras år 2016-17. Tidigare har kapaciteten varit 235. Efter renoveringen kommer skolhusets nedre våningar att användas för daghemsändamål för ca 90 daghems- och förskolebarn med behov av kompletterande dagvårdsverksamhet. Renoveringen kommer att skapa 42 daghemsplatser i skolhuset samt utrymme för en till förskolegrupp. Tidigare har det inte funnits några daghemsbarn i byggnaden. I dagens läge har Minerva 21 undervisningsutrymmen, som klasserna kan fungera i. En del av dessa är gruppum eller ämnesrum. En del av klasserna används idag av förskolan och Folkhälsan, som ordnar morgon- och eftermiddagsverksamhet.

Efter saneringen har skolan tillgång till 9 + 2 klassrum. Specialklasserna (ca 30 elever, men det antalet är svårt att uppskatta) kan vara max. 10 elever per rum och utrymmesbehovet måste beaktas därefter. Inkommande läsår har Minerva behov av 11 klassrum. Med beaktande av detta och det faktum att både daghems- och förskolebarn enligt lag kräver mera utrymme än skolelever, är det svårt att förstå hur kapaciteten minskat enbart med 31 platser.

Direktionen finner det osannolikt att det skulle finnas outnyttjad kapacitet i Minerva efter renoveringen, om daghems- och förskolebarnen beaktas rätt (se bilaga 3).

g. Den pedagogiska aspekten ur Cygnaeus och Norsens perspektiv

Den organisationsmodell som finns i Cygnaeus lågstadieskola är ett resultat av rektors och ledningsgruppens pedagogiska ledarskap. Så gott som all forskning kring Pisaresultat, skolutveckling och skolkvalitet lyfter fram faktorer som betonar två komponenter, lärarens interaktion med eleverna och skolledningen.

Cygnaeus har medvetet gått in för sammansatta klasser för att kunna ha fyra parallellklasser i tre olika arbetslag. Varje arbetslag har en ledare som ansvarar för verksamheten i sitt arbetslag på fyra lärare. Sålunda har skolan möjlighet till en ledningsgrupp med gedigen sakkunskap i respektive arbetslag. Ur skolledarens synvinkel ger detta förståelse i beslutsfattandet samt en grund

för fortsatt pedagogisk utveckling, inte enbart för enskilda klasser utan för hela arbetsgemenskapen.

Organisationsmodellen möjliggör att Cygnaeus på ett effektivt sätt i olika sammanhang kan diagnostisera nuläget, ange nya mål och skapa strategier för att nå dessa. Engagemanget i processerna gör sedan att kollegiet på ett naturligt sätt förbinder sig till de uppställda målsättningarna. Slutligen finns det en bred kompetens i Cygnaeus organisationsmodell som hjälper att övervinna eventuella hinder längs vägen. De ständigt pågående diskussionerna med kollegerna och möjligheterna att i ett förtroendefullt kollegium kunna dela med sig av sitt kunnande eller få stöd i det som känns osäkert är också en annan fördel av skolans modell.

I Cygnaeus lågstadieskola har samtliga ordinarie klasslärare specialisering i särskilda ämnen, även om de inte har ämneslärarbehörighet. Även i de övriga lågstadieskolorna som berörs torde majoriteten av klasslärarna ha motsvarande specialisering. Dessa specialiseringar utnyttjas i undervisningen bl.a. så att klasslärarna i åk 1–6 även undervisar andra elever än i sin egen klass i de ämnen lärarna specialiserat sig på. Denna möjlighet upplever lärarna som stimulerande och motiverande.

Enligt UBV:s alternativ 1 skulle lärarkåren delas itu. Hälften placeras i Norsen och andra hälften på Busholmen. Lärarkåren och föräldrarna är helt övertygade om att detta skulle radera den pedagogiska profil Cygnaeus haft. Dess organisationsmodell skulle slås sönder.

Ifall Cygnaeus bevaras och lärarkåren hålls intakt och under samma ledarskap, vilket föreslås i direktionens alternativ 3, kan verksamhetsmodellen däremot fortleva även om klasserna 5-6 utlokaliseras till Norsen. Samtidigt skulle även Kronohagens åk 5-6 börja tillämpa modellen.

En förstärkt gemenskap och samarbete mellan Kronohagen och Cygnaeus öppnar möjligheter för att på sikt – ifall lärare och föräldrar i Kronohagen är intresserade – införa Cygnaeus organisationsmodell även för de lägre årskurserna 1-4 i Kronohagen.

Som direktionen ser det, finns det få synergier ur de högre klassernas perspektiv att ha ett asymmetriskt upplägg med en liten linje i årskurs 1-6 (en 20 elevers klass per årskurs, dvs. 120 elever) tillsammans med hela distriktets åk 7-9 (som utgör ca 120-160 elever per årsklass, dvs 350-480 elever). Det är inte heller attraktivt ur de lägre klassernas perspektiv att det inte finns parallellklasser och att det finns färre elever i samma ålder.

Den tilltänkta enhetsskolan i alternativ 2, med åk 0-4 i Cygnaeus och Kronohagen och åk 5-9 i Norsen utgör inte en enhetsskola i ordets egentliga bemärkelse. Sannolikheten är stor att samarbetet och utbytet mellan de tre enheterna på sikt blir liten. Detta leder till att övergången från åk 4 i Cygnaeus/Kronohagen till åk 5 i Norsen i praktiken innebär ett förtidigande av högstadiestarten med två år. Numerärt kommer de ca 110-130 femmorna och sexorna att vara i klar minoritet i förhållande till åk 7-9.

I direktionens alternativ 3 hör femmorna och sexorna till lågstadiet och interaktionen med åk 0-4 blir naturligare och större. 11-12 åringar har ett stort behov av trygghet, kontinuitet och bekanta vuxna. Det är också viktigt att de har en känsla av att få vara äldst i skolan, med det ansvar och de förmåner det innebär. Det är av stor utvecklingspsykologisk betydelse att barnen får vara barn tillräckligt länge och att de inte känner att de har ett yttre tryck på att mogna tidigare. I den nya läroplanen finns också en klar gräns mellan åk 1-6 och 7-9. Ur ett utvecklingspsykologiskt perspektiv anser direktionen att alternativ 3 är klart bättre än alternativ 2.

Direktionen anser fortfarande att det både pedagogiskt, utvecklingspsykologiskt och med tanke på Cygnaeus verksamhetsmodell vore bäst om åk 1-6 stannade kvar i Cygnaeus. Upplägget med en 1-6-skola stöds även av sakkunniga, t.ex. docenten i pedagogik Fritjof Sahlström. Utrymmesbristen och trycket från förskolorna som tagits in i Kronohagen och Cygnaeus, samt utrymmet som kommer att finnas i Norsen, talar dock för en utlokalisering av åk 5-6.

I detta sammanhang bör det hållas i minnet att trycket på att flytta ut åk 5-6 från Cygnaeus beror på svenska sektionens beslut att flytta in förskolegrupper i lågstadierna. Detta beslut har i sin tur gjorts för att det blivit trångt i områdets daghem. Värt att notera är också att man på den finska sidan inte som en generell regel placerar förskolor i skolhusen, utan förskolegrupperna inhyses i daghem, där förskolebarnen ändå får dagvård under eftermiddagarna.

Enligt UBV:s föredragning samt linjedirektör Grönholms uttalanden på SFP:s diskussionsmöte på Ugnsholmen 29.2.2016 och på UBV:s öppna möte för kommuninvånarna 3.3.2016 är alternativen 1 och 2 pedagogiskt likvärdiga.

Direktionen anser att Cygnaeus alternativ 3 har fler pedagogiska fördelar för eleverna och mindre nackdelar än sektionens alternativ 2. Allra sämst ur pedagogisk synvinkel är UBV:s alternativ 1.

h. Ledarskapet/administrationen och antalet skolor

Ifall en genuin enhetsskola (med jämnstora årskullar i åk 1-9 och verksamhet på bara ett ställe) kunde inrättas, vore naturligtvis det enda förnuftiga att ha en rektor för hela skolan. En verklig enhetsskola är dock inte aktuell i något av de föreslagna alternativen. I både alternativ 2 och 3 fortsätter verksamheten ändå i tre enheter: Kronohagen, Cygnaeus och Norsen.

Enligt Cygnaeus direktionens förslag stängs ingen skola, vilket grundande av en så kallad Centrumskola i sektionens alternativ 2 innebär (Cygnaeus och Kronohagens skola skulle stängas och eleverna bli delar av Grundskolan Norsen, även om verksamheten för skolans klasser 1-4 skulle ske i Cygnaeus och Kronohagens skolhus). Detta försnabbar behandlingen i stadens organ, eftersom beslutet kan tas av svenska sektionen och utbildningsnämnden, ingen behandling i fullmäktige och stadsstyrelse behövs. Detta torde förkorta behandlingstiden med minst ett halvt år.

Kostnadsmässigt (kostnader för ledarskap, extra tillägg för lärare som undervisar på två verksamhetsställen) är det ingen skillnad om ledarskapet fördelas 1-6 + 7-9 (alt 3) eller 1-4 + 5-9 (alt. 2). Detta har konstaterats av linjektivör Grönholm på direktionens mötet 9.3.2016.

Enligt linjektivören uppstår lite extra utmaning för rektorerna vars klasser fördelas på två skolhus (Cygnaeus rektor) eller som inhyser elever från två administrativa enheter under samma tak (Norsens rektor). Detta gäller närmast schemaläggningen. Förutsättningen för att Cygnaeus organisationsmodell med sina styrkor ska kunna fortgå är dock att administrationen kvarstår som gemensam för åk 1-6.

Direktionen anser att en den administrativa ledarskapsmodellen i Cygnaeus alternativ 3 har fler fördelar och mindre nackdelar än sektionens alternativ 2.

i. Norsens lämplighet som 0-9-skola

Arkitekterna Julia Hertell och Samuli Woolston har studerat ritningarna för Norsen och renoveringsplanen (hankesuunnitelma). De kommenterar Norsens skolbyggnads lämplighet som skola för lägre klasser så här: " *Till skillnad från Cygnaeus skolbyggnad, som är byggd till folkskola (unga barn), är skolbyggnaden Svenska Normallyceum byggd till läroskola (äldre barn). Norsen är planerad enligt 1800-tals principer för skolplanering vilka är väldigt långt ifrån hur framförallt lågstudier idag planeras. I skolbyggnaden är allting stort och långt ifrån den lilla lågstadielevens skala. Barn i lågstadieåldern kan t.ex. inte se ut genom fönstren i korridoren och våningarna är mycket höga. Gården är inte heller som den är lämpad för lågstadiebruk.*

Man kan inte renovera om Norsen till en bra lågstadieskola enligt dagens kriterier för skolplanering."

Skolläkaren Leena Böstman har också uttryckt sin oro för de mindre barnens välfärd i Norsen: *"Norsens skolbyggnad är ytterst fin. Den har fyra våningar och två trapphus som båda mynnar ut i de stora korridorerna vid varje våning. Det finns inte en endaste en avgränsad flygel med egen trappa där de mindre barnens undervisning skulle kunna ordnas. Största delen av tonåringar uppför sig väl. Det finns ändå alltid en del som inte gör så. I min vardag som skolläkare får jag ständigt bevittna, att när läraren inte ser, händer det en och annan lindrig misshandel. Glåpord sparas inte heller. Som man på finska uttrycker det: Joukossa tyhmyys tiivistyy.*

Den planerade enhetliga Grundskolan Norsen skulle ha en majoritet av eleverna på åk 7-9 och en liten del yngre i Norsens byggnad. Detta p.g.a. att det inte kommer att finnas utrymme för annat. Som skolläkare är jag orolig för hur det här skulle påverka de minsta elevernas (6-10 år) trygghetskänsla och därmed deras psykiska utveckling."

Särskilt för de yngsta elevernas del är det viktigt att de har ett eget klassrum, en egen plats i ett eget rum i skolan, där de vet att de tryggt kan lämna sin ryggsäck och sina saker. Linjedirektören Grönholm medgav att någon beräkning över om Norsens rum räcker till för alla klasser i UBV:s eget alternativ 1 inte gjorts. Dessutom har inte förskolans större krav på utrymme beaktats.

Norsen förfogar efter renoveringen över följande utrymmen: 18 vanliga klassrum och 3 grupprum som inte räcker som klassrum, men nog för specialgrupper. Dessutom finns 4 Bi/Ge/Fy/Ke/Mu -salar, 2 rum för huslig ekonomi, 1 bildkonstsal, 1 textilslöjdsal, 1 träslöjdsal och 2 gymnastiksal samt matsal och festsal. Eleverna från Cygnaeus och Kronohagens åk 5-6 (Cygnaeus alternativ 3) behöver 5-6 klassrum till sitt förfogande. En linje 0-6 skulle behöva minst 7 (ev. 8, pga. förskolans större behov) klassrum. Inte heller antalet klassrum som står till förfogande i Norsen talar för alternativ 1.

j. Allmänt om en skola på Busholmen (närmast i alternativ 2 och 3) samt ekonomiska aspekter

Stadsstyrelsens linjedragning från mars 2015 innehåller tre målsättningar för de svenska skolornas del. De är, förutom strävan efter enheter på 200 elever, också att trygga tillgängligheten (saavutettavuus, dvs närskoleidén) och att särskilt beakta att de svenska eleverna i absoluta siffror är färre och utgör mindre årskullar än de finska. Så här är det uttryckt: *"Kaupungin järjestämä*

suomenkielinen perusopetus pyritään kokoamaan yhtenäisiin, vähintään kaksisarjaisiin peruskouluihin, joissa on kaikki vuosiluokat. Ruotsinkielisessä peruskoulussa pyritään vähintään 200 oppilaaseen. Kouluverkkotarkastelussa otetaan huomioon ruotsinkielisten ikäluokkien koko ja perusopetuksen riittävän saavutettavuuden turvaaminen."

I stadens behovsutredning över behovet av en skola på Busholmen, uppgjort av det finskspråkiga utbildningsväsendet (Tarveselvitys Jätkäsaaren peruskoulu ja Busholmens grundskola 13.1.2015) utgår man ifrån att det på Busholmen ska grundas en finsk-, svensk- och tvåspråkig skola och att den svenska sidan ska ha 150 platser. Linjedirektör Grönholm har hörts som expert. I behovsutredningen räknar man med en överinskrivning bland de svenskspråkiga i södra området med 7-8 %. (uträknat ur behovsutredningens bilaga 1). I UBV:s föredragning utgår man ifrån en försiktig överinskrivning på bara 4 %.

Som jämförelse kan det nämnas att på sidan 3 i behovsutredningen för daghemmet Pärlan på Busholmen motiverar man behovet för daghemmet Pärlan både med en kommande ökning av antalet svenskspråkiga barn i Södra området och med en överinskrivning på 15-20 % på dagvårdssidan.⁶

Man kunde anta att överinskrivningen är högre på skolsidan än på dagvårdssidan eftersom många (ensspråkigt) svenska familjer väljer "motsatt riktning" dvs. att sätta sina barn i finsk dagvård fram till skolstarten. Överinskrivningsprocenterna har i övrigt kommenterats i avsnitt 3.e.

Enligt UBV och Faktacentralens prognoser är eleverna i förskola till åk 6 som bor på Busholmen och i Gräsviken ca 120 år 2025 (se bilaga 3). Med ett upptagningsområde som gäller hela staden (dock med närskoleprioritering för de barn som bor på Busholmen/Gräsviken) kan antalet elever vara större. Som det konstaterats i avsnittet om demografi påverkas inflyttningen av svensk-/tvåspråkiga familjer av om det finns en svensk närskola i området. Dvs. om man grundar en svenskspråkig skola i ett nytt bostadsområde, så kommer skolans existens att attrahera flera svenskspråkiga barnfamiljer till området, än om en svensk skola inte grundas.

Linjedirektör Grönholm har konstaterat att UBV inte utrett eller utreder olika alternativ för att effektivt utnyttja en eventuell svenskspråkig Busholmsskolas utrymmen under den övergångsperiod på ca 5-6 år det skulle dröja innan elevmängden uppnått sitt fulla antal. Det kunde vara alternativ som t.ex. undervisning för invandrare som väljer att integreras på svenska, språkbads-, musik- eller andra specialklasser. Det kunde också utredas ifall den finska linjen

⁶ (http://www.hel.fi/static/public/hela/Kiinteistolautakunta/Suomi/Paatostiedote/2015/Kv_2015-03-31_Klk_7_Pt/C1644934-E248-4A7E-B3F5-0CD173CD2F6C/Liite.pdf)

kunde utnyttja utrymmena temporärt, eftersom det finns brist på skolplatser på finska i distriktet.

En jämförelse av kostnaderna i olika alternativ ger vid handen att Cygnaeus alternativ 3, dvs. att bibehålla de nuvarande skolhusen och inte räkna med någon svensk skola på Busholmen (förutsatt att det inte finns behov för en skola där) är det förmånligaste alternativet. Då utnyttjas kapaciteten i alla tre skolhusen Cygnaeus, Kronohagen och Norsen effektivt och hyreskostnaden per elev blir lägst

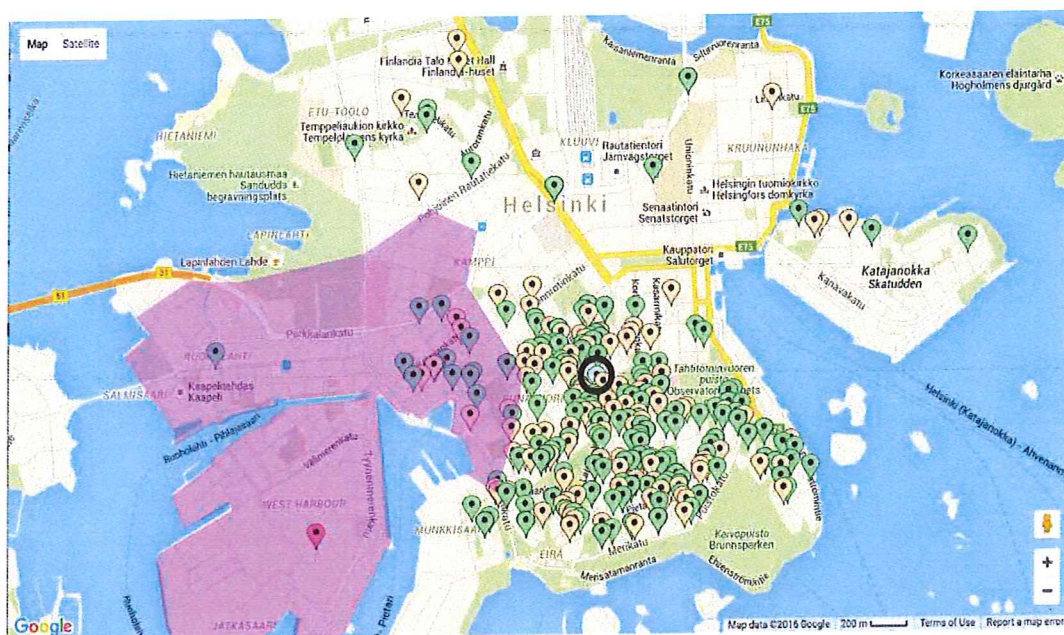
Hyreskostnaderna kommer per skolhus. Den är enligt föredragningen 269 000 euro per år för Cygnaeus och beräknas vara 369 000- 461 000 euro per år för Busholmens svenska linje. Den inte ännu fastslagna renoveringen av Cygnaeus blir aktuell tidigast ca 2022. Enligt uppgift från fastighetskontorets fastighetschef Sari Hildén är det mycket möjligt att tidtabellen justeras och renoveringen skjuts på framtiden, eftersom projektplaneringen inte ens inletts för Cygnaeus del. Cygnaeus har nämligen varken allvarliga fukt- eller innerluftsproblem. Fastighetskontoret kommer inom den närmaste tiden att få olika nämnders utlåtanden inför fastighetskontorets kommande 10-årsplan. Efter det kommer fastighetskontoret att göra en prioritering av projekten och då kan det hända att tidtabellen enskilda projekt måste flyttas. Innerluften är en aspekt som beaktas, när projektordningen ändras.

En höjd hyresnivå efter renoveringen kan därför bli aktuell först allra tidigast från år 2023 framåt, dvs. om åtta år. Det är mycket möjligt att det blir först flera år senare. Efter det kommer hyreshöjningen säkert att vara ca 40-50%, dvs. motsvara Busholmens hyreskostnader. Det känns främmande att använda en så långt i framtiden liggande potentiell hyreshöjning som ett argument för att stänga en välfungerande skola.

I ett alternativ där både Cygnaeus bevaras och en svensk linje byggs på Busholmen kan man notera att den årliga tilläggskostnaden då skulle utgöras av hyreskostnaden på 369 000-461 000 euro. Denna skall naturligtvis ställas i proportion till det svenska utbildningsväsendets årliga budget på ca 68 miljarder. Hyreskostnaden utgör en halv procent av den svenska linjens årliga budget.

En annan ekonomisk aspekt som måste beaktas för alla alternativen är kostnaden för elevernas resekort för skolväg över 2 km från skolan. Utbildningsnämnden har 30.1.2007 beslutat om grunderna för ersättning av skolvägs kostnader. Kostnaden uppstår naturligtvis för alla skolresor i staden som överskrider den uppsatta gränsen. Enligt resultaten från den gjorda enkäten bor 22 av 353 familjer (6 %) inom 2 km avstånd från Busholmsskolan (det lila området på bilden nedan). Majoriteten av de svenskspråkiga eleverna i

Busholmens skola skulle i UBV:s alternativ 1 bo utanför det med lila märkta området. Dessa elever ska alltså få resekort.

Priset för ett resekort är för närvarande ca 290 euro/år. Om det är 100 elever utöver barnen från de ovan nämnda familjerna som ska få resekort för att ta sig till Busholmens skola, så utgör det en årlig kostnad på ca 29 000 euro.

4. Avslutning

Direktionen föreslår att Cygnaeus och Kronohagen kvarstår som nuvarande skolor, utan administrativa ändringar. Åk 5-6 från båda skolorna placeras dock i Norsens skolhus tillsammans med åk 7-9. I Cygnaeus och Kronohagens skolhus inhyses även flera förskolegrupper, dvs. årskurserna 0-4. På detta sätt används alla de befintliga skolhusen effektivt.

Frågan om en svensk skola på Busholmen frikopplas och avgörs skilt på sina egna premisser.

Det av Cygnaeus direktion föreslagna alternativet är kostnadsmässigt effektivast (lägsta hyreskostnader per elev). Det innebär också ett optimalt utnyttjande av skolhusens kapacitet. Enligt förslaget stängs inga skolor, vilket både UBV:s alternativ 1 och sektionens alternativ 2 skulle innebära. Direktionens förslag leder inte till större ingrepp än nödvändigt i stadens skolnätstruktur. Därmed för snabbas också beslutsfattandet i ärendet, eftersom ingen behandling i fullmäktige och stadsstyrelse behövs. Alla involverade skolor får snabbare arbetsro.

Direktionen ber att Utbildningsverkets svenska linje gör en beredning enligt det i utlåtandet föreslagna alternativet och att förslaget av linjedirektör Grönholm föredras för beslut i svenska sektionen.

Helsingfors, den 18 mars 2016

Jannika Enegren-Åberg,
ordförande för direktionen vid Cygnaeus lågstadieskola

BILAGOR

1. Sammaställning av Hem och Skolas enkätsvar
2. Fritt formulerade föräldrahälsningar åt beslutsfattarna ur enkäten
3. Tabell över elevutvecklingen skolvis och jämförelse med UBV:s beräkningar.